

RAMMEAFTALE OM SAMARBEJDE**mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Den Føderative Republik Brasilien**

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

på den ene side,

REGERINGEN FOR DEN FØDERATIVE REPUBLIK BRASILIEN

på den anden side,

SOM TAGER venskabsforbindelserne og de traditionelle bånd mellem medlemsstaterne i Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, i det følgende benævnt »Fællesskabet«, og Den Føderative Republik Brasilien, i det følgende benævnt »Brasilien«, i betragtning,

SOM PÅ NY BEKRÆFTER deres tilslutning til principperne i De Forenede Nationers Pagt, de demokratiske værdier og respekten for menneskerettighederne,

SOM ERKENDER den fælles vilje til at udvide og diversificere deres samhandel og øge deres økonomiske, videnskabelige, faglige og handelsmæssige samarbejde,

SOM ANERKENDER de positive følger af processen for reform, økonomisk modernisering og handelsliberalisering i Brasilien for deres økonomiske og finansielle forbindelser,

SOM GLÆDER SIG OVER institutionaliseringen af dialogen mellem Rio-gruppen og Fællesskabet og dets medlemsstater, som stadfæstet ved Rom-erklæringen af 20. december 1990, og over udviklingen i integrationen som følge af Mercado Comum da America do Sul (Mercosul),

SOM ERKENDER betydningen af øget miljøbeskyttelse i forbindelse med kravet om en varig økonomisk og social udvikling,

SOM ER OVERBEVIST OM betydningen af principperne og regler i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT) for en åben international handel, og som på ny bekræfter deres tilsagn i henhold til denne overenskomst, samt respekten for intellektuel ejendomsret og frie investeringer,

SOM ANERKENDER nødvendigheden af at fremme de sociale rettigheder, særlig for de mest ugunstigt stillede befolkningsgrupper,

HAR VEDTAGET at indgå denne aftale og har med henblik herpå som befuldmægtigede udpeget:

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER,

REGERINGEN FOR DEN FØDERATIVE REPUBLIK BRASILIEN,

SOM efter at have udvekslet deres fuldmagter og fundet dem i god og behørig form

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER:

*Artikel 1***Samarbejdets demokratiske grundlag**

Samarbejdsforbindelserne mellem Fællesskabet og Brasilien samt alle bestemmelserne i denne aftale bygger på respekten for de demokratiske principper og menneskerettigheder, som ligger til grund for såvel Fællesskabets som Brasiliens interne og internationale politik, og som udgør et væsentligt element i aftalen.

*Artikel 2***Styrkelse af samarbejdet**

1. Parterne forpligter sig til at give nye impulser til deres forbindelser. Med henblik på at virkeliggøre dette grundlæggende mål er de besluttede på i særdeleshed at fremme udviklingen af deres samarbejde inden for handel, investeringer, finanser og teknologi under hensyntagen til Brasiliens særlige stilling som udviklingsland.

2. Med henblik på virkeliggørelsen af denne aftales målsætninger erkender parterne nytten af at konsultere hinanden om internationale emner af gensidig interesse.

*Artikel 3***Økonomisk samarbejde**

1. De kontraherende parter forpligter sig til under hensyntagen til deres gensidige interesser og deres økonomiske målsætninger på mellemlang og lang sigt at udvikle et så bredt økonomisk samarbejde som muligt. Målsætningerne for dette samarbejde er navnlig:

- a) i almindelighed at styrke og diversificere deres gensidige økonomiske forbindelser,
- b) at bidrage til udvikling af deres respektive økonomier på et varigt grundlag og til højnelse af deres respektive levestandarder
- c) at fremme en udvidelse af samhandelen med henblik på diversificering og åbning af nye markeder
- d) at fremme investeringsstrømmene og teknologioverførsel og at øge beskyttelsen af investeringer
- e) at fremme samarbejdet mellem økonomiske beslutningstagere, særlig små og mellemstore virksomheder

f) at skabe gunstige betingelser for en højnelse af beskæftigelsesniveauet

g) at beskytte og forbedre miljøet

h) at anspore til foranstaltninger til udvikling af landdistrikter

i) at styrke de to parter videnskabelige grundlag og innovationskapacitet

j) at støtte regionale integrationsbestrebelse og -initiativer.

2. De kontraherende parter fastlægger med henblik herpå efter fælles overenskomst og i gensidig interesse samt under hensyntagen til hver parts egen evne områderne for deres økonomiske samarbejde uden på forhånd at udelukke noget område. Samarbejdet skal især foregå på følgende områder:

a) industri

b) udnyttelse af naturressourcerne inden for rammerne af en varig udvikling

c) intellektuel ejendomsret, herunder industriel ejendomsret, kvalitetsnormer og -kriterier

d) sanitære og fytosanitære forskrifter

e) tjenesteydelser i almindelighed, særlig inden for turisme og transport

f) datamatik, elektronik, telekommunikation, anvendelse af rumfartsteknologi til miljøbeskyttelse

g) information om monetære spørgsmål.

3. Med henblik på at virkeliggøre målsætningerne for det økonomiske samarbejde bestræber de kontraherende parter sig i overensstemmelse med deres respektive lovgivninger blandt andet på at fremme:

a) en løbende udveksling af informationer og synspunkter af betydning for samarbejdet, blandt andet ved tilslutning til eksisterende databanker eller oprettelse af nye databanker

b) fremme af joint ventures eller i bredere forstand udvikling af et partnerskab, der opfylder virksomhedernes særlige krav

c) besøg, kontakter og aktiviteter, der kan anspore til samarbejde mellem enkeltpersoner og delegationer, som repræsenterer virksomheder eller økonomiske organisationer, herunder skabelse af passende mekanismer og strukturer

- d) afholdelse af seminarer og møder for virksomhedsledere og tilrettelæggelse af specialiserede messer, udstillinger og symposier tillige med formidling af kontakt mellem økonomiske beslutningstagere ved disse lejligheder
- e) gennemførelse af undersøgelser og udarbejdelse af evalueringsrapporter over gennemførligheden af projekter eller forhåndsidentificering af nye samarbejdsformer
- f) forskningsprojekter og udveksling af videnskabsfolk.

Artikel 4

Mestbegunstigelsesbehandling

De kontraherende parter indrømmer i deres handelssamkvem hinanden mestbegunstigelsesbehandling i overensstemmelse med bestemmelserne i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT).

Parterne bekræfter deres vilje til at føre deres samhandel i overensstemmelse med nævnte overenskomst.

Artikel 5

Udvikling af handelssamarbejdet

1. De kontraherende parter forpligter sig til at fremme udviklingen og diversificeringen af deres samhandel i videst muligt omfang under hensyntagen til deres respektive økonomiske situation, idet de gør de størst mulige indrømmelser over for hinanden.

2. Med henblik herpå undersøger de, hvilke metoder og midler der kan bidrage til at nedbringe og fjerne de forskellige hindringer for handelsudviklingen, særlige ikke-toldmæssige og toldlignende hindringer, under hensyntagen til arbejdet på dette område i internationale organisationer.

3. De kontraherende parter er enige om at fremme udvekslingen af oplysninger og at afholde konsultationer om tariffer, sundhedsmæssige og tekniske krav og handelslovgivning og handelsrelateret praksis samt om eventuel antidumpingtold og udligningstold.

4. Uden at dette berører parternes rettigheder og forpligtelser inden for rammerne af GATT, forpligter de kontraherende parter sig til at konsultere hinanden om enhver tvist, der måtte opstå på handelsområdet.

Konsultationerne skal finde sted hurtigst muligt, efter at en af parterne har anmodet herom. Den kontraherende part, som anmoder om konsultation, stiller alle de

nødvendige oplysninger til rådighed for den anden part, således at der kan foretages en indgående analyse af situationen.

De to parter bestræber sig på grundlag af denne ordning på så hurtigt som muligt at bilægge handelstvisten.

5. Såfremt der i samhandelen mellem de kontraherende parter føres påstand om dumping eller subsidier, som foranlediger de kompetente myndigheder til at foretage en undersøgelse, forpligter de kontraherende parter sig til at undersøge den anden parts anbringender vedrørende det pågældende tilfælde.

De kontraherende parters kompetente myndigheder underretter på anmodning af interesserede parter disse om de faktiske omstændigheder og særlige betragtninger, på grundlag af hvilke der træffes en beslutning. Disse oplysninger skal stilles til rådighed, inden der nås til endelige konklusioner i undersøgelsen, og i tilstrækkelig god tid til, at de berørte parter kan forsvare deres interesser.

Inden der anvendes endelig antidumping- eller udligningstold, bestræber de kontraherende parter sig bedst muligt på at finde en konstruktiv løsning på problemet.

6. De bestemmelser, der er anført i stk. 3, 4 og 5 ovenfor, ophører med at gælde, når den nye antidumpingkode og de andre GATT-instrumenter, om hvilke der i øjeblikket forhandles som led i Uruguay-Runden, træder i kraft i Brasilien og Fællesskabet.

Artikel 6

Retningslinjer for handelssamarbejdet

Med henblik på at sikre et mere dynamisk samarbejde forpligter de kontraherende parter sig i overensstemmelse med deres respektive lovgivninger og under hensyn til forskellen i deres udviklingsniveau bl.a. til følgende:

- at virke til fremme for møder, udvekslinger og kontakter mellem virksomhedsledere (hos de to parter) med det formål at identificere, hvilke varer der vil kunne afsættes på den anden parts marked
- at lette det administrative samarbejde på toldområdet mellem deres respektive kompetente tjenester, særlig hvad angår erhvervsuddannelse, forenkling af procedurer og forebyggelse og opsporing af overtrædelser af toldbestemmelserne
- at fremme og støtte handelsfremmende foranstaltninger, så som seminarer og symposier, handels- og industrimesser og -udstillinger, handelsmissioner,

besøg, handelsuger osv. til at støtte og underbygge bestræbelserne for en udvidelse af handelen

- at støtte organisationer og virksomheder, således at de kan foretage gensidigt fordelagtige transaktioner
- at tage hensyn til gensidige interesser, hvad angår adgang til hinandens markeder for råvarer, halvfabrikata og forarbejdede varer, og hvad angår stabiliseringen af verdensmarkederne for råvarer, i overensstemmelse med de aftalte mål i de kompetente internationale institutioner
- at undersøge, hvilke midler og foranstaltninger der kan bidrage til at lette samhandelen og fjerne handelshindringerne under hensyntagen til arbejdet i internationale organisationer.

Artikel 7

Midlertidig indførsel af varer

De kontraherende parter forpligter sig til i overensstemmelse med deres respektive lovgivning at indrømme hinanden fritagelse for told og importafgifter ved midlertidig indførsel af varer, så vidt muligt under hensyntagen til bestående internationale konventioner på området.

Artikel 8

Industrisamarbejde

De kontraherende parter virker til fremme for en udvidelse og en diversificering af Brasiliens produktionsgrundlag inden for industri og servicefag, idet de særlig retter deres samarbejdsforanstaltninger mod små og mellemstore virksomheder og begunstiger aktioner, der sigter mod at lette disses adgang til kapital, markeder og egnet teknologi og stiftelse af joint ventures, der specielt oprettes til at varetage afsætning på tredjelands markeder og mellem parterne.

Med henblik herpå fremmer de kontraherende parter inden for rammerne af deres respektive kompetente projekter og aktioner, som kan befordre samarbejdet mellem virksomheder, så som joint ventures, underleverancer, teknologioverførsel, licenser, anvendt forskning og franchiser, navnlig ved konsolidering af de bestående netværk for industri- og investeringsfremme, f.eks. ECIP (European Community Investment Partners) og BC-Net.

Artikel 9

Investeringer

De kontraherende parter er enige om inden for rammerne af deres respektive kompetence, forskrifter og politik

- at virke til fremme for øgede, gensidigt fordelagtige investeringer
- at undersøge mulighederne for at iværksætte aktioner og ordninger med henblik på at forbedre vilkårene for denne type investeringer i overensstemmelse med punkt 38 i Rom-erklæringen om forbindelserne mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og dets medlemsstater og landene i Rio-Gruppen.

Artikel 10

Videnskabeligt og teknologisk samarbejde

1. De kontraherende parter forpligter sig under hensyntagen til deres gensidige interesser og til målene for deres respektive videnskabspolitik at udvikle et videnskabeligt og teknisk samarbejde, der navnlig sigter på:

- at styrke forbindelserne mellem videnskabelige og teknologiske kredse hos begge parter
- at fremme udvekslingen af videnskabsfolk
- at fremme teknologioverførsel på et gensidigt fordelagtigt grundlag
- at fremme forbindelserne mellem forskningscentre hos begge parter
- at stimulere innovation
- at fastlægge forbindelserne på samarbejdsområderne inden for anvendt forskning.

2. Udstrækningen af samarbejdet afpasses efter parternes ønsker, som i fællesskab udvælger de områder, der skønnes vigtigst.

3. Med henblik på at omsætte de mål i praksis, som parterne sætter sig, fremmer og tilskynder de kontraherende parter til blandt andet uddannelse af videnskabsfolk på højt niveau, gennemførelse af fælles forskningsprojekter, udveksling af videnskabelig information som led i seminarer, workshops, kongresser og arbejds møder for deres respektive videnskabskredse. Disse aktioner kan gennemføres af institutioner, organer og virksomheder af offentlig eller privat karakter.

*Artikel 11***Samarbejde vedrørende standarder**

Uden at dette berører parternes internationale forpligtelser, træffer de kontraherende parter inden for rammerne af deres kompetence og i overensstemmelse med deres respektive lovgivninger foranstaltninger til at nedbringe forskellene inden for metrologi, standardisering og certificering ved at fremme anvendelsen af kompatible standarder og certificeringssystemer. Med dette formål for øje fremmer de i særdeleshed:

- samvirke mellem eksperter med henblik på at lette udvekslingen af information og undersøgelser vedrørende metrologi, standardisering, kontrol og kvalitetsforbedring og -certificering
- udvekslinger og kontakter mellem specialiserede organer og institutioner på disse områder
- foranstaltninger med henblik på gensidig anerkendelse af kvalitetscertificeringssystemer
- udvikling af faglig bistand inden for metrologi, standardisering og certificering samt programmer for kvalitetsforbedring
- afholdelse af konsultationer til at sikre, at standarderne ikke udgør nogen handelshindring.

*Artikel 12***Teknologisk udvikling og intellektuel ejendomsret**

1. Med henblik på at fremme effektivt samarbejde mellem virksomheder i Brasilien og i Fællesskabet inden for teknologioverførsel, licensgivning, fælles investeringer og finansiering med risikokapital forpligter parterne sig til:

- at identificere, i hvilke industrigrene eller -sektorer samarbejdet skal koncentrereres, samt ordninger for fremme af et industrisamarbejde inden for højteknologi,
- at samarbejde med henblik på at tilvejebringe finansieringsmidler til støtte af fælles projekter mellem virksomheder i Brasilien og Fællesskabet, som sigter på industriel anvendelse af ny teknologisk viden
- at støtte uddannelsen af menneskelige ressourcer inden for teknologisk forskning og udvikling

- at fremme innovation gennem udveksling af oplysninger vedrørende programmer, som hver af parterne gennemfører med henblik herpå, regelmæssig udveksling af erfaringer om udnyttelsen af de tilblivne programmer, samt tilrettelæggelse af midlertidige ophold for personer, der har ansvaret for innovationsfremme i institutioner i Brasilien og i Fællesskabet.

2. De kontraherende parter forpligter sig inden for rammerne af deres respektive love, forskrifter og politikker til at sikre passende og effektiv beskyttelse og om fornødent styrkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder patenter, varemærker, ophavsret og beslægtede rettigheder, geografiske betegnelser, herunder oprindelsesbetegnelser, industrielle mønstre og integrerede kredsløbs topografi. De bestræber sig tillige på efter evne at lette adgangen til databanker og -baser på dette område.

*Artikel 13***Samarbejde på mineområdet**

De kontraherende parter er enige om i overensstemmelse med deres respektive lovgivning at fremme et samarbejde inden for minesektoren, hovedsagelig ved gennemførelse af foranstaltninger, som sigter på:

- at fremme deltagelse af virksomheder fra begge parter i prospektering, efterforskning, udvinding og afsætning af deres respektive mineralressourcer
- at skabe aktiviteter til fremme af små og mellemstore virksomheder i mineindustrien
- at udveksle erfaringer og teknologi vedrørende prospektering, efterforskning og udvinding af mineraler, samt at foretage fælles undersøgelser til fremme af mulighederne for teknologisk udvikling.

*Artikel 14***Samarbejde på energiområdet**

De kontraherende parter anerkender betydningen af energisektoren for den sociale og økonomiske udvikling og er rede til at styrke deres samarbejde inden for energibesparelser og rationel energiudnyttelse. Dette gælder også energiplanlægning, og der vil i denne sammenhæng blive taget hensyn til miljøaspekterne.

Med henblik på at virkeliggøre dette mål beslutter parterne at virke til fremme for:

- gennemførelse af undersøgelser og fælles forskning
- etablering af løbende kontakter mellem ansvarlige for energiplanlægning (bl.a. energibalancer og prospekteringsundersøgelser)
- gennemførelse af programmer og projekter på området.

Artikel 15

Samarbejde på transportområdet

De kontraherende parter anerkender betydningen af transport for udviklingen og for en udvidelse af samhandelen, og de vil træffe de nødvendige foranstaltninger til gennemførelsen af deres samarbejde på dette område.

Hvad angår luft-, vej- og jernbanetransport samt infrastruktur, retter samarbejdet sig hovedsagelig mod:

- udveksling af information om anliggender af fælles interesse, herunder parternes politik på området
- uddannelsesprogrammer for virksomhederne og de ansvarlige i den offentlige administration
- faglig bistand, særlig til programmer til modernisering af infrastruktur, fornyelse af rullende materiel og indførelse af kombinerede og multimodal teknologier.

Artikel 16

Samarbejde inden for informationsteknologi og telekommunikation og udnyttelse af rumfartsteknologi

De kontraherende parter konstaterer, at informationsteknologi og telekommunikation er af grundlæggende betydning for den økonomiske og sociale udvikling, og de erklærer sig rede til at tilskynde til et samarbejde på områder af gensidig interesse, særlig inden for:

- standardisering, overensstemmelsesafprøvning og certificering
- land- og rumtelekommunikation, så som transportnet, satellitter, optiske fibre, tjenesteintegreret digitalnet (ISDN), datatransmission

- elektronik og mikroelektronik
  - datamatisering og automation
  - højopløsningsfjernsyn
  - forskning og udvikling af ny informations- og telekommunikationsteknologi
  - fremme af investeringer og saminvesteringer.
- Samarbejdet gennemføres i særdeleshed ved:
- samarbejde mellem eksperter
  - undersøgelser og informationsudveksling
  - uddannelse af videnskabeligt og teknisk personale
  - fastlæggelse af målrettede projekter af gensidig interesse
  - fremme af fælles projekter for forskning og udvikling samt oprettelse af informationsnet og databanker mellem universiteter, forskningscentre, prøvelaboratorier og offentlige og private teleselskaber og netoperatører i Fællesskabet og i Brasilien.

Artikel 17

Samarbejde på turistområdet

De kontraherende parter yder i overensstemmelse med deres lovgivninger støtte til samarbejdet på turistområdet ved hjælp af specifikke foranstaltninger som:

- informationsudveksling, prospekteringsundersøgelser
- bistand inden for statistikker og datamatik
- erhvervsuddannelse
- tilrettelæggelse af arrangementer
- fremme af investeringer og saminvesteringer, som kan befordre en forøgelse af turiststrømmen.

Artikel 18

Samarbejde på miljøområdet

Parterne giver i tilslutning til deres samarbejde på miljøområdet udtryk for deres vilje til at bidrage til en varig udvikling. Parterne vil søge at forene kravet om økonomisk og social udvikling med den nødvendige beskyttelse af naturen og i deres samarbejdsforanstaltninger at lægge særlig vægt på de mest ugunstigt stillede befolkningsgrupper, miljøproblemerne i byerne og beskyttelse af økosystemerne, så som de tropiske skove.

Med henblik herpå bestræber parterne sig på i overensstemmelse med deres lovgivning at gennemføre fælles aktioner, der bl.a. sigter på

- styrkelse af de offentlige og private miljøstrukturer
- specialuddannelse af menneskelige ressourcer
- information og bevidstgørelse af offentligheden
- gennemførelse af undersøgelser og tilrettelæggelse af møder: udveksling af viden og ekspertise
- gennemførelse af fælles projekter
- støtte og bistand til miljøforskning
- praktisk industrisamarbejde på miljøområdet.

Artikel 19

Samarbejde inden for landbrug, skovbrug og udvikling af landdistrikter

Parterne etablerer et samarbejde inden for landbrug og udvikling af landdistrikter, skovbrug, agroindustri og landbrugsfødevarerindustri.

Med henblik herpå undersøger de velvilligt og i god samarbejdsånd under hensyntagen til deres respektive lovgivninger:

- mulighederne for at udvikle samhandelen med landbrugs- og skovprodukter og varer fra agroindustrien
  - de sundhedsmæssige, fytosanitære og miljømæssige foranstaltninger og følgerne heraf, for at disse ikke kommer til at udgøre nogen handelshindring.
- Parterne bestræber sig på at gennemføre foranstaltninger, som kan anspore til samarbejde inden for:
- udvikling af landbrugssektoren
  - udvikling og beskyttelse af skovressourcerne
  - miljøet i landbruget og i landdistrikter

- problemer i forbindelse med den menneskelige dimension af udviklingen
- videnskabelig og teknologisk uddannelse inden for landbruget
- landbrugsforskning
- kontakter mellem landbrugsproducenter hos de to parter med henblik på at lette handelstransaktioner og investeringer
- landbrugsstatistik.

Artikel 20

Samarbejde om folkesundhed

De kontraherende parter er enige om at samarbejde inden for folkesundhed med henblik på at forbedre kvaliteten af sundhedsydelse i Brasilien, idet indsatsen særlig rettes mod de mest ugunstigt stillede befolkningsgruppers behov.

Med henblik herpå søger de

- at støtte erhvervsuddannelse i specifikke sundhedssektorer
- at opstille programmer og projekter for forbedring af sundhedsforholdene og den sociale velfærd i byen og på landet
- at støtte bekæmpelsen af infektionssygdomme og smitsomme sygdomme, herunder erhvervet immundefektsyndrom (AIDS).

Artikel 21

Samarbejde om social udvikling

1. De kontraherende parter etablerer et samarbejde om social udvikling med henblik på at forbedre levevilkårene for de særligt sårbare befolkningsgrupper.
2. Blandt foranstaltningerne og aktionerne til at virkeliggøre disse målsætninger kan nævnes støtte, hovedsagelig i form af faglig bistand, på følgende områder:
  - administration af offentlige tjenester
  - erhvervsuddannelse og jobskabelse
  - forbedring af bolig- og hygiejneforholdene i by og på land

- sundhedsforbyggelse
- beskyttelse af børn
- programmer for uddannelse af og bistand til ungdomskriminelle.

Artikel 22

Bekæmpelse af narkotikamisbrug

1. De kontraherende parter forpligter sig i overensstemmelse med deres respektive kompetence til at koordinere og intensivere deres bestræbelser for at modvirke og reducere produktion og forbrug af narkotika.

2. Dette samarbejde omfatter bl.a.:

- projekter for uddannelse, behandling og afvænnelse af stofmisbrugere, herunder deres genindpasning i arbejds- og samfundslivet; disse projekter gennemføres i de berørte lande, så vidt muligt under anvendelse af de bestående infrastrukturer
- forskningsprogrammer og -projekter
- foranstaltninger for økonomisk samarbejde med henblik på at fremme alternative erhvervsmuligheder
- udveksling af al relevant information, herunder foranstaltninger vedrørende renavskning af penge.

3. Til finansieringen af de aktioner, der skal gennemføres i henhold til foregående stykke, vil de kontraherende parter kunne anmode om samarbejde fra offentlige og private institutioner, samt nationale, regionale og internationale organisationer.

Artikel 23

Samarbejde om regional integration og regionalt samarbejde

1. Samarbejdet mellem de kontraherende parter vil også kunne omfatte aktioner, der gennemføres som led i samarbejds- eller integrationsaftaler med tredjelande i samme region, forudsat at de ikke er uforenelige med disse aftaler.

2. Uden på forhånd at udelukke noget område tages navnlig følgende aktioner i betragtning:

- faglig bistand (udsendelse af eksperter, uddannelse af teknikere i visse praktiske aspekter af integrationen)
- fremme af den mellemregionale handel

— støtte af regionale institutioner samt i fællesskab fastlagte initiativer og projekter, f.eks. inden for rammerne af Mercosul, Rio-gruppen og Amazon-samarbejdsstraktaten

— undersøgelser vedrørende regionale forbindelser og regional kommunikation.

3. Visse interventionsområder, bl.a. telekommunikation og miljø, vil efter fælles overenskomst kunne prioriteres, og andre ligeledes interesserede tredjelande vil kunne inddrages, selvom samarbejdet således går ud over de egentlige bilaterale rammer.

På anmodning af en af parterne vil den regionale dimension kunne tages i betragtning i forbindelse med ethvert andet projekt.

Artikel 24

Samarbejde vedrørende den offentlige administration

1. De kontraherende parter samarbejder i overensstemmelse med deres respektive lovbestemmelser inden for offentlig administration, både på føderations-, stats- og kommuneplan.

2. Med henblik på at virkeliggøre disse målsætninger træffer de foranstaltninger til:

- modernisering af den offentlige sektor
- uddannelse i nye administrationsteknikker
- efter- og videreuddannelse for at øge mobiliteten og skabe mulighed for personaleomfordeling i takt med de administrative tilpasninger
- forbedring og udbygning af metoderne for planlægning af budgetopstilling
- faglig bistand til administrationen af de sociale tjenester og samarbejde om økonomisk og social planlægning.

3. De kontraherende parter tilrettelægger således:

- møder og besøg for teknikere, samt seminarer og uddannelseskurser for tjenestemænd og ansatte i administrationen på føderations-, stats- og kommuneplan
- udveksling af oplysninger om programmer for modernisering af administrationen

*Artikel 25***Samarbejde inden for information og kultur**

De kontraherende parter er enige om inden for rammerne af deres respektive kompetence at gennemføre fælles aktioner inden for information og kommunikation med henblik at styrke de kulturelle bånd, der allerede består mellem Brasilien og Fællesskabets medlemsstater.

Disse aktioner kan navnlig tage form af:

- udveksling af relevant information om emner af gensidig interesse
- forundersøgelser og faglig bistand med henblik på bevarelse af kulturarven
- tilskyndelse til kulturarrangementer, kulturudvekslinger, også på akademisk niveau.

*Artikel 26***Samarbejde om fiskeri**

De kontraherende parter anerkender betydningen af en indbyrdes tilnærmelse af deres specifikke interesser på fiskeriområdet. De vil derfor søge at udvikle et samarbejde på dette område ved udarbejdelse og gennemførelse af specifikke programmer med aktiv deltagelse fra de berørte økonomiske beslutningstageres side.

*Artikel 27***Samarbejde på uddannelsesområdet**

De kontraherende parter gennemfører personaleuddannelsesprogrammer i sektorer af gensidig interesse under hensyntagen til de nye teknologier på området.

Samarbejdet vil kunne tage form af

- punktforanstaltninger, ved udsendelse af eksperter eller fagfolk til partnerlandet
- uddannelseskurser, der henvender sig til pædagoger, ledende personale i administrationen eller den private sektor
- programmer for udveksling af viden og teknikker mellem institutioner — f. eks. på det statistiske område.

*Artikel 28***Midler til gennemførelse af samarbejdet**

De kontraherende parter forpligter sig til efter evne og inden for rammerne af deres respektive mekanismer at stille passende midler til rådighed til at virkeliggøre de ved denne aftale fastsatte mål for samarbejdet, herunder finansielle midler. I denne forbindelse foretages der en flerårig programmering og fastsættelse af prioriteringer under hensyntagen til Brasiliens behov og udviklingsniveau.

*Artikel 29***Blandet kommission**

1. De kontraherende parter beslutter at videreføre Den Blandede Kommission, der blev nedsat ved samarbejdsaftalen undertegnet i 1982; de beslutter endvidere at videreføre den underkommission vedrørende videnskab og teknologi, der blev nedsat i 1987, og den underkommission vedrørende industrisamarbejde, der blev nedsat i 1989.

2. Den Blandede Kommission har til opgave:

- at drage omsorg for aftalens rette funktion
- at koordinere aktiviteter, projekter og konkrete aktioner med berøring til denne aftales mål og at foreslå de nødvendige midler til deres gennemførelse
- at undersøge udviklingen i samhandelen og samarbejdet mellem parterne
- at rette alle nødvendige henstillinger til at fremme øget samhandel og en intensivering og en diversificering af samarbejdet
- at søge egnede midler til at hindre eventuelle vanskeligheder på de af aftalen omfattede områder.

3. De kontraherende parter fastsætter efter fælles overenskomst dagsordenen for Den Blandede Kommission, samt mødetid og -sted.

Den Blandede Kommission fastsætter selv bestemmelser om efterfølgende møders hyppighed og mødested, formandskab, eventuel nedsættelse af andre underkommissioner end de bestående og andre eventuelle spørgsmål.

*Artikel 30***Andre aftaler**

1. Med forbehold af bestemmelserne i Traktaterne om Oprettelse af De Europæiske Fællesskaber berører denne aftale og enhver handling i henhold til den på ingen måde den kompetence, som Fællesskabets medlemsstater har til at gennemføre bilaterale aktioner med Brasilien inden for rammerne af det økonomiske samarbejde med Brasilien og til i givet fald at indgå nye aftaler med Brasilien om økonomisk samarbejde.

2. Bestemmelserne i denne aftale erstatter de bestemmelser i aftalerne mellem Fællesskabets medlemsstater og Brasilien, som er uforenelige eller identiske dermed, jf. dog bestemmelserne i stk. 1 vedrørende det økonomiske samarbejde.

*Artikel 31***Territorial anvendelse**

Denne aftale gælder på den ene side for de områder, hvor Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab finder anvendelse og på de betingelser, der er fastsat i nævnte Traktat, og på den anden side for Brasiliens område.

*Artikel 32***Bilag**

Bilagene udgør en integrerende del af denne aftale.

*Artikel 33***Ikkrafttræden og stiltiende forlængelse**

Denne aftale træder i kraft på den første dag i måneden efter den dato, på hvilken de kontraherende parter har givet hinanden notifikation om afslutningen af de procedurer, som er nødvendige i så henseende. Den indgås for et tidsrum på fem år. Aftalen forlænges stiltiende fra år til år, medmindre en af de kontraherende parter opsiges den med et skriftligt varsel på seks måneder forud for udløbsdatoen.

*Artikel 34***Sprog**

Denne aftale er udfærdiget i to eksemplarer på dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk og tysk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

*Artikel 35***Udviklingsklausul**

1. De kontraherende parter kan efter fælles overenskomst udvide denne aftale med henblik på at øge samarbejdet og træffe andre foranstaltninger på grundlag af aftaler om specifikke sektorer eller aktiviteter.

2. Som led i anvendelsen af denne aftale kan hver af parterne fremsætte forslag til at udvide viften af emner for det gensidige samarbejde under hensyntagen til de indhøstede erfaringer med aftalens anvendelse.

---

*BILAG***Brevveksling om søtransport***Brev nr. 1*

Hr.

Vi ville være Dem taknemmelig, såfremt De over for os vil bekræfte, at Deres regering er indforstået med følgende:

Ved undertegnelsen af samarbejdsaftalen mellem Fællesskabet og Brasilien forpligtede parterne sig til at søge spørgsmål vedrørende søtransport behandlet på passende måde, særlig når søtransport kunne give anledning til en hindring for udvikling af samhandelen. I denne

forbindelse skal der søges gensidigt tilfredsstillende løsninger under overholdelse af princippet om fri og redelig konkurrence på et kommercielt grundlag.

Det blev tillige aftalt, at disse spørgsmål også skulle behandles på møder i Den Blandede Kommission.

Modtag, hr., forsikringen om min mest udmærkede højagtelse.

*På vegne af
Rådet for De Europæiske Fællesskaber*

Brev nr. 2

Hr.

Jeg har den ære over for Dem at bekræfte, at min regering er indforstået med følgende:

»Ved undertegnelsen af samarbejdsaftalen mellem Fællesskabet og Brasilien forpligtede parterne sig til at søge spørgsmål vedrørende søtransport behandlet på passende måde, særlig når søtransport kunne give anledning til en hindring for udvikling af samhandelen. I denne forbindelse skal der søges gensidigt tilfredsstillende løsninger under overholdelse af princippet om fri og redelig konkurrence på et kommercielt grundlag.

Det blev tillige aftalt, at disse spørgsmål også skulle behandles på møder i Den Blandede Kommission.«

Modtag, hr., forsikringen om min mest udmærkede højagtelse.

*For regeringen for
Den Føderative Republik Brasilien*

Erklæring om det nukleare samarbejde, som ikke udgør en integrerende del af aftalen

Parterne er enige om i en senere brevveksling at præcisere retningslinjerne for og formen af det samarbejde, de agter at udvikle på det nukleare område.

De vil tage de nødvendige kontakter på passende niveau med henblik herpå.
